

DEBRECZEN

Szerkesztőség: Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky-utca 1. sz. földszint (Arany Bika bérház). Tel.: 113 (7 mellék-állomással). Szerkesztőségi hivatalos órák d. n. 3-7-ig.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Kiadóhivatal és nyomda: Bajcsy-Zsilinszky-u. 1. sz. (Arany Bika bérház) félelel. Tel.: 113 (7 mellékállomással). Hivatalos órák: reggel 8 órától este 6-ig.

Az értelmiség helye a népi demokráciában

Írta: Dusicza Ferenc

A magyar értelmiségről sok szó esik a demokráciában. Bár együtt szokták emlegetni: a munkásságot, a parasztságot és értelmiséget, mint népi demokráciánk három alapvető politikai és társadalmi tényezőjét, mégis azt kell mondani, hogy a legtöbb megoldásra váró problémát az értelmiség támasztja maga körül. Ennek oka abban keresendő, hogy az értelmiségi funkciók körül a legkülönbözőbb világnézeti és társadalmi osztályhelyzetű egyének csoportosultak. Gyűjtőhelyévé vált az értelmiség a lecsúszott mágnásoknak, a földnélkülivé vált geantikoknak, de itt-ott elérhetővé vált egy-egy alulról felkerült proletárvagy parasztivadék számára is. Túnyomó többségét természetesen a „bennszülött” középosztálybeliek alkották.

Mi sem természetesebb, mint az, hogy ez az eredetire és összetételére nézve sokféle emberből alakult értelmiség politikai meggyőződés és magatartás szerint megoszott. Ezen a politikai sokarcúságon még az a körülmény sem változtatott sokat, hogy a mindenkori uralmi rendszer egy zart, végrehajtó csoportját formálta és tőle feltétel nélkül és igen sokszor szolgálkását behódolást és szolgálato: követték.

Az értelmiséget rákényszerített társadalmi formája és a mindenkori hatalom kezében eszközöi helyzete kívülről összetartotta ugyan, de belülről nem volt egységes. Az értelmiség minden multbeli hibája mellett lényeges tulajdonságként ezt is meg kell jegyezni. Ez ugyanis azt jelenti, hogy az értelmiségnek voltak olyan tagjai is, akik nemhogy nem voltak megelégedve a reakciós idők uralmi politikájával, hanem azon dolgoztak, hogy annak bukását elősegítsék. Haladó értelmiség volt már a reakciós időkben is.

A népi demokrácia építő kritikával látja és értékeli értelmiségünket. Úgy látja, amint van: hibáival és erőnyeivel. Bírálkában nem általánosít. A mult reakciós idők kormányait kiszolgáló értelmiségiek eltávolítása mellett ismeri a demokratikus értelmiségiek kemény harca és külfelását a nép ellenségeivel szemben. Egyben módot és lehetőséget nyújt minden értelmiségű dolgozóak arra is, hogy — szakítva a mult hibáival — megtalálhassa a maga helyét a dolgozók új országában és társadalmában a már kezdettől fogva építőmunkát végző haladó értelmiség sorában.

Mielőtt azonban a népi demokrácia nyitott kapuját állapítsuk radikálisan fel kell, hogy számoljunk az értelmiség minden multbeli hibájával. Le kell vetni a mult meddő és vétkes örökségét.

Le kell vetni az új életformára vágyó értelmiségnek legelőször is azt a kaszt-szellemet, amelyben a mult rendszerben élt. Amelynek tulajdonítható volt a multban egyfelől az uralkodó osztályhoz viszonyuló szolgálk állapot, másfelől pedig az a szakadék, amelybe elválasztotta a néptől és lett belőle: középosztály. Mindenképpen, de erkölcsi szempontból igen számlánra méltó állapotot jelentett ez a szellem az értelmiségre nézve: az értelmiségnek a szolgálk állapotát! Most

itt az ideje annak, hogy kiszabaduljon ebből a szegycnteljes blincsből.

De vessen le magáról az idejét múlt úgynevezett „úri” osztályól átragadt urakodását is és ismerje be őszintén, hogy ez ránevezte úgy sem volt egyéb, mint urhatnám cifra-nyomoriság. Egyidejűleg lássa be, mint ahogy tapasztalhatta is, hogy urakodói és úri módon élni csak a mások bérére lehet.

A valóban értelmes értelmiség számoljon fel régimódi értékei módszerével és értelmes emberhez méltóan lássa meg mindenben a valódi értéket. Leppen a szó szoros értelmében értelmiség. Ne a külső forma, vagy éppen a látászat szerint, hanem a lényeg és tartalom objektív ismeretével mondjon véleményt világról, helyzetéről, emberről stb... Legyen mindenről önálló véleménye s egyedül az igazság tekintélye előtt hajoljon meg.

Tudjon őszinte lenni önmagához és embertársaihoz. Az álszép és áljók hazug romantikájából legyen elég. Ha nevelő az értelmiségi, akkor reális alapokon reális célokat és feladatokat tűzön magára elé. Ha tudós, akkor az igazságot keresse és ne elégedjen meg vélt igazságokkal. Ha politikus, a nép ügyét szolgálja.

A magyar népi demokrácia szellemi és fizikai újjáépítésében már a negyedik esztendőköz értünk, azonban senki ne gondolja azt, hogy ez k a követelmények és tanácsok az értelmiség felé már szükségletlenek, vagy éppen idejétmúltak. Nem! Még ma is igen sokan ugyanolyan merev idegenkedéssel viselkednek a kialakuló új társadalommal szemben, mint hajdanában. Ezek felé ismételtan hangsúlyozni kell, saját érdekében is: új világ épül, benne új társadalmi és új ember. Közlelebről: népünk a rohamos fejlődés útján halad előbbre és előbbre és aki ebből a haladásból kimarad, az magára vessen. Az elmarad, oldidőgőkrét nem fog visszatérni, de kedvüért lassítani sem fog az élet lüktető fejlődése.

A népi demokrácia a széles néprétegek: a dolgozók életformája és munkaterület, és amilyen kíméletlenül lezárja kaput az ingyen-éők előtt, éppen olyan szívesen hív és vár minden dolgozót: szellemi és fizikai egyaránt. Az értelmiség előtt, mint szellemi dolgozók előtt is tárva áll a népi demokrácia kapuja. Ezen a kapun belül már ott van: a munkásság, parasztság és várja az értelmiséget. A fizikai dolgozók értékelik a szellemi dolgozókat. Az igazságnak eleget tőve meg kell állapítani, hogy a dolgozók táborában már ott van az értelmiség nagy része. Kíváncsok lenne, hogy az egész magyar értelmiség megtalálk helyét a munkásság és parasztság mellett a dolgozók között.

Hogyan lehet ezt elérni? Úgy, hogy az értelmiség felismeri igazi helyét és feladatát! Ha tudatára ébred annak, hogy a néptől van, nem úgy, mint hajdan: a kívánt ágos osztályok szolgálkában. Úgy, ha felszítja hazug és reakciós politikára épült csalóka osztályhely-

Bernadotte grófot Jeruzsálemben megölték

A londoni rádió jelenti este tíz órákor, hogy Bernadotte grófot, az Egyesült Nemzetek palesztinai képviselőjét pénteken, a kora délutáni órákban Jeruzsálemben agyonlőtték.

A jeruzsálemi amerikai követ

jelentése szerint egy, a zsidó hadsereg egyenruháját viselő férfi több lövést adott le Bernadotte gróf kocsijára. A gróf és egy, a kíséretében levő francia azonnal meghalt.

Az amerikai követ jelentése

hozzáfűzi, hogy a merénylő a Stern-csoport tagja. A merénylet akkor történt, amikor Bernadotte gróf autója Jeruzsálem zsidó negyedéi ére el.

További részletek még nem ismeretesek. (MTI)

Versenyben az ország kenyeréért

Három és fél millió holdat kell az őszön felszántani és bevetni csávázott vetőmaggal

Az Országos Mezőgazdasági Termelési Versenyiroda felhívást intézett a dolgozó parasztsághoz.

A felhívásban azzal a kéréssel fordul a dolgozó parasztsághoz, hogy álljon és tartsa minden dolgozó paraszta a jövő évi kenyérünk biztosítása érdekében. Induljon

meg a verseny a három és félmillió hold ősi felszántására és csávázott kenyérgabona vetőmaggal való bevetésére. Induljon meg a nemes verseny, álljon versenyben meg a megyével, járással, községgel, községgel.

Az Országos Mezőgazdasági

Termelési Verseny Iroda élére áll a dolgozó parasztság új őszi versenyének. Már eddig is százezer csatlakoztak községek, szövetkezetek, állami birtokok és gépüzemek az ősi mezőgazdasági versenyhez.

Molotov rövidesen újra fogadja a nyugati megbizottakat

Óriási arányokat öitene a franciaországi sztrájkok Magyar-csehszlovák szövetségi szerződés gondolata előtérben

Moszkvából jelenti a lipcsei rádió, hogy Molotov igen rövid időn belül fogadja a három nyugati nagyhatalom képviselőit, akik pénteken reggel kormányaktól megkapták újabb utasításukat.

Bévin brit külügyminiszter esztörtökön a külügyminisztériumban megbeszélést tartott tanácsadóival a moszkvai tárgyalásokról beérkezett legutóbbi jelentésről. Ugyanakkor Washingtonban Marshall külügyminiszter tárgyalta Trumanal a berlini helyzetéről. Marshall egyébként vasárnap indul Párisba az UNO közgyűlésére.

AZ UNO KÖZGYŰLÉSE ELŐTT

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének közgyűlése kezdett el ülni Párisban. Ebből az alkalomból a Pravda esztörtöki számában részletesen foglalkozik Trygve Lie-nel, az Egyesült Nemzetek főtálcárának a közgyűlés elé terjesztendő évi jelentésével. Kétségtelen

— írja a lap. — hogy a béke és a biztonság ügyét szem előtt tartó demokratikus erők és a demokráciellenes reakció erői között küzdelem folyik, és hogy ez a küzdelem az elmúlt év folyamán kifeleződött. Ezért lett az Egyesült Nemzetek szervezete a két ellen-tesis külpolitikai irányzat küzde-terévé. A cikk ezután megállapítja, hogy Trygve Lie jelentése nem adja elő tárgyilagosan az eseményeket. Trygve Lie az angol-amerikai oldal mellé áll — írja a lap. — támogatja annak ténykedését, hogy az meg akarja sérteni az Egyesült Nemzetek alkotmányát. Ez világosan kitűnik a jelentés ami fejezetéből, amely Görögországgal, Koreával, Indonéziával és Palesztinával foglalkoznak.

Megállapítja a Pravda azt is, hogy Trygve Lie jelentésében túlépeli azokat a határokat, amelyek az Egyesült Nemzetek illetékességét megszabják. Így számol az-ze részle a lehetőséggel, hogy a német kérdést az Egyesült Nemzetek elé viszik, bár nagyon jól tudja, hogy a német kérdés a külügyminiszterek tanácsán kizárólagos illetékességébe tartozik. Trygve Lie jelentésének, az úgynevezett „csehszlovák eseményekkel” foglalkozó része hasonló egyoldalú szellemmel árul el az angol-amerikai tömb irányában. A főtálcár a legnagyobb elhajlást az Egyesült Nemzetek elveitől a Marshall-tervet kapcsolatos álláspontjában mutatja ki. Amikor a Marshall-tervet, amely valóságos vasfüggönyt von Nyugat- és Kelet-Európa közé, az „új Európa” megvilósi-ásának fontos tényezőjét látja. A jelentés elárulja, hogy az Egyesült Nemzetek főtálcára az angol-amerikai tömb enged lmes eszközévé vált.

A FRANCIA KORMÁNY

beterjeszete a nemzetgyűlésen pénzügyi javaslatát. Az államháztartás közvetlen szükséglete 80 milliárd frank, amit részben bizonyos költségvetési kiadások csökkentésével, részben az adók nygymértékű emelésével próbálnak előteremteni. A bor- és szeszdát 50 százalékkal akarja emelni a kormány, a dohánytermék árát 10 százalékkal emelik és ugyanígy felemelik a postai tarifát és a benzín árát is. A jövedelmi adó 20, más adók 30 százalékos emelését kéri a kormány.

Franciaországban az elkéseregés állandóan rővekszik és újabb sztrájkok törtek ki. Párisban és környékén a sztrájkoló vasmun-

ások száma már közel félmillióra emelkedett. Az ország különböző részeiben igen sok bányász is megszűntette a munkát. Az egy-ze fellángoló őszecsapásoknak végeredményben 150 munkás és 27 rendőr sebesült meg. A rendőrség 47 embert tartóztatott le. A három szakszervezet közös nyilatkozatban tiltakozott a rendőri brutalitás ellen és követelte a tartóztatott munkások azonnali szabadonbocsátását. A francia kommunista párt politikai bizottsága élesen állástfoglalt a kormány adó ügyi tervei ellen és követelte a demokratikus egységkormány megalkotását.

A MAGYAR-CSEHSZLOVÁK VISZONY

Bisztricki a csehszlovák külügyminisztérium gazdaságpolitikai osztályának vezetője a Csehszlovák Kommunista Párt külpolitikai folyóiratának szeptemberi számában Csehszlovákia és Magyarország viszonyáról újabb cikket írt, ami emlékeztet Zapoticki miniszterelnök nemrég Pozsonyban elhangzott kijelentéseire. Eszerint a csehszlovák kormánykörök arra gondolnak, hogy Magyarország új szövetési szerződést kötnek. A cikkíró hangsúlyozza, hogy a magyar népköztársaság élen a legjobb szocialista hagyományokat megtestesítő politikuskok állnak. Természetesen a Rákosi, Gerő és Dinnyés vezetése alatt álló magyar népköztársasághoz való viszonyoknak másnak kell lennie, mint a régi Magyarországgal szemben volt. Azok a szövetségi szerződések, amelyeket kötöttünk és a jövőben kötni fogunk a béke politika eszközei és ezekre a népi demokráciák fejlődése érdekében szükség van. (MTI)

zetés. Úgy, ha felismeri azt az igazságot, hogy munkájának és életfeladatának legfontosabb törvénye a nép akarata és java és ezt a törvényt a nép érdekében hajtja végre. Végül úgy találja meg helyét az értelmiség a népi demokrá-

ciában, ha tudja és hirdeti, hogy ő a dolgozók osztályához tartozik. Így találják egymásra a népi demokráciában a hajdan egymás ellen üszított dolgozók. Így valósul meg a fizikai és szellemi dolgozók egyetere

